

Vammaispalvelulain uudistus ja Lapin hyvinvointialueen kuulumiset

Vammaisneuvosto 14.11.2024 § 11

Ranuan erityisryhmien palveluvastaava Kirsti Kaikkonen tulee paikalle kertomaan vammaispalvelulain uudistumisesta sekä kuulumisista Laphan puolelta.

Päätös

Lapin hyvinvointialueen Ranuan erityisryhmien palveluvastaava Kirsti Kaikkonen piti esitelmän Laphan vammaispalvelujen kuulumisista sekä vammaispalvelulain uudistumisesta.

Vammaissosiaalityön sosiaaliohjauksen työtä johdetaan koko Laphan alueella ja johtamisjärjestelmään on tulossa muutoksia vuoden 2025 alussa. Ranualla vammaissosiaalityössä ja ohjauksessa työskentelee Kirstin lisäksi Jari Posio. Viranomaistyön tavoitteena on yhdenmukaiset ja yhdenvertaiset käytännöt sekä prosessimallit, jotka nopeuttavat käsittelyä ja päätöksentekoa. Hakemukset käsitellään yksilöllisten tarpeiden mukaan ja hakemusten tekemiseen suositellaan käytettävän asiantuntijan apua. Ranualla päivätoiminnassa on noin 150 asiakasta, lisänä päivätoimintaan on tullut lasten iltapäivähoito. Palveluihin on tullut muutoksia, esimerkiksi henkilökohtaisen avun palveluiden saatavuuden paranee ostopalveluiden kilpailuttamisen ja palvelusetelituotannon myötä. Näiden palveluiden ohjaus ja koordinointi keskitetään tulevaisuudessa osaamiskeskukselle. Liikkumisen tuki tulee Ranuan osalta siirtymään matkapalvelukeskukseen tulevaisuudessa. Vammaisten palveluasumisen palvelusetelisääntökirja ja ostopalveluiden kilpailutus on astunut voimaan.

Uusi vammaispalvelulaki astuu voimaan 1.1.2025. Uudessa laissa painotetaan sosiaalihuoltolain ensisijaisuutta. Erityishuoltolaki loppuu ja siirtymäajalla kaikki asiakkaat siirtyvät uuden vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin. Lakien yhdistämisellä tavoitellaan vammaisen henkilön yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja osallistumista yhteiskuntaan. Toisena tavoitteena on poistaa osallisuuden esteitä ja tukea vammaisen henkilön itsemääräämisoikeuden toteutumista ja itsenäistä elämää. Lisäksi lain tavoitteena on turvata vammaisen henkilön yksilöllisen tarpeen mukaiset, riittävät ja laadultaan hyvät palvelut. Lain voimaan tulon jälkeen saapuvat hakemukset käsitellään uuden lain mukaisesti, voimassa olevat vammais- tai kehitysvammapalveluista jatkuvat, kunnes palvelupäätös tarkistetaan. Päätöksiä tarkistetaan asiakkaan aloitteesta; hyvinvointialueen aloitteesta, kun palveluntarve muuttuu; päätöksen voimassaolon päättyessä tai viimeistään siirtymäajan päättymiseen (31.12.2027) mennessä. Uudessa laissa vaikeavammaisen henkilön määritelmä poistuu ja lakia sovelletaan henkilöön, jonka vamman tai sairauden aiheuttama fyysinen, kognitiivinen, psyykkinen, sosiaalinen tai aisteihin liittyvä toimintarajoite on pitkäkestoinen tai pysyvä. Oikeus vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin edellyttää,

että henkilö täyttää kaikki lain soveltamisalassa määritellyt edellytykset ja laissa palvelukohtaisesti määritellyt palvelun myöntämisedellytykset, eikä henkilö saa yksilöllisen tarpeensa mukaisia, sopivia tai tavanomaisessa elämässään tarvittavia palveluita muun lain perusteella.

Uuden vammaispalvelulain mukaisia palveluita ovat mm. valmennus, henkilökohtainen apu, erityinen osallisuuden tuki, tuettu päätöksenteko, vaativa moniammatillinen tuki, asumisen tuki, lapsen asumisen tuki, esteettömän asumisen tuki, lyhytaikainen huolenpito, päivätoiminta, kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminta, liikkumisen tuki, taloudellinen tuki ja taloudellinen tuki hengityslaitteen varassa elävälle sekä muut lain tarkoituksen toteuttamiseksi tarvittavat palvelut ja taloudelliset tukitoimet.